

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ยิ่งใหญ่ในระดับหนึ่งของแทบทุกประเทศทั่วโลก เป็นปัญหาที่มีความสำคัญก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการ และเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวพันนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ทั้งในเรื่องของอาชญากรรม การฟอกเงิน การคอร์รัปชัน องค์กรอาชญากรรม รวมถึงเรื่องทางการเมือง ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ ปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาที่มีการสะสมและก่อให้เกิดผลเสียและผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ไปจนถึงระดับประเทศมาอย่างยาวนาน<sup>1</sup> ตั้งแต่ในกรณีของฝิ่นในอดีตมาสู่มอร์ฟีน เฮโรอีน และในปัจจุบันเป็นยาบ้าหรือเมทแอมเฟตามีนและวัตถุออกฤทธิ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งได้มีการแก้ไขปัญหากับยาเสพติดทั้งในด้านการป้องกันปราบปราม และการแก้ไขฟื้นฟู แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ในขณะที่รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากในการแก้ปัญหา<sup>2</sup> สมควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกองค์กร<sup>3</sup> การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหนึ่งในเรื่องที่ยากและท้าทายมากที่สุดถือเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อรุนแรงในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ<sup>4</sup> ปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาสังคมที่มีความร้ายแรงระดับชาติ แม้จะมีมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบจำหน่ายและผู้เสพยาเสพติดมาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่สามารถขจัด

---

<sup>1</sup> บุศรา เข้มทอง. (2566). *บทความกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_parcy/ewt\\_dl\\_link.php?nid=28660](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=28660). [2566, 16 มิถุนายน].

<sup>2</sup> สุพิศ ประณีตพลกรัง. (2565). *กฎหมายยาเสพติด*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 1-6.

<sup>3</sup> วรรณวิภา สวาสดิ์เพชร. (2560). *ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณี บทสันนิษฐานเด็ดขาด ตามพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

<sup>4</sup> กุฬารัตน์ โสม. (2566). *ปัญหายาเสพติดในไทย และแนวทางการแก้ไข ปี 2566*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.phufaresthome.com/blog/drugs-problem-in-thailand-2566/>. [2566, 16 มิถุนายน].

และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไป<sup>5</sup> และเนื่องด้วยเป็นขบวนการที่มีความซับซ้อน ปัญหาดังกล่าว จึงยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับในประเทศไทยมีการออกกฎหมายหลายฉบับเพื่อแก้ไข ปัญหายาเสพติด โดยมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายแต่ละฉบับให้เกิดความเหมาะสมตลอดมา แต่ก็ยังมีปัญหาต่าง ๆ หลายประการที่ไม่สามารถแก้ไขได้ เช่น ปัญหาการสร้างภูมิคุ้มกันด้าน ยาเสพติดเพื่อมิให้มีการเสพยาเสพติด การติดยาเสพติด ปัญหาการปราบปรามที่ยังไม่เหมาะสม และที่สำคัญคือปัญหาประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมาย จึงมีแนวคิดในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายที่เกี่ยวข้อง<sup>6</sup>

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าประเทศไทยมีปริมาณนักโทษคดียาเสพติดเพิ่มมากขึ้นทุกปี จากสถิติข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2566 พบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติด มากถึง 182,454 ราย คิดเป็น ร้อยละ 76.71 ของผู้ต้องขังทั่วประเทศ ในจำนวนนั้นเป็นนักโทษ เต็ดขาด 168,228 ราย เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูล ในเดือนสิงหาคม 2551 พบว่าในขณะนั้นมีผู้ต้องขัง คดียาเสพติด 100,015 ราย คิดเป็น ร้อยละ 54.94 ของผู้ต้องขัง ทั่วประเทศ ซึ่งมีนักโทษเด็ดขาดเพียง 72,963 ราย เท่านั้น<sup>7</sup> ผ่านมา 15 ปี มีนักโทษคดียาเสพติดเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลให้การจับกุมดำเนินคดีเมทแอมเฟตามีนในประเทศไทยมากเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจาก สหรัฐอเมริกา จึงทำให้มีคดียาเสพติดปริมาณจำนวนมากเข้าสู่การพิจารณาดีและพิพากษาว่า ร้อยละ 80 ของคดีทั่วไป ตกเป็นภาระหนักเกินกว่ากำลังและกระทบต่อระบบอำนาจความยุติธรรม ของศาลทุกมิติ และที่สำคัญส่งผลให้ประเทศไทยมีสภาพนักโทษล้นเรือนจำ (Prison Overcrowding)

สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายด้านยาเสพติดมีปัญหา สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ กฎหมายที่ใช้บังคับในอดีต ได้แก่ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 15<sup>8</sup> ประกอบกับ มาตรา 66<sup>9</sup> ยังไม่มี

<sup>5</sup> สุพิศ ประณีตพลกรัง. อ่างแล้ว เจริญอรุณที่ 2. หน้า 1-6.

<sup>6</sup> บุศรา เข้มทอง. (2566). *บทความกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_parcy/ewt\\_dl\\_link.php?nid=28660](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=28660). [2566, 16 มิถุนายน].

<sup>7</sup> กรมราชทัณฑ์. (2566). *รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์คดี พ.ร.บ. ยาเสพติดทั่วประเทศ สํารวจ ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2566*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http://www.correct.go.th/rt103pdf/report\\_result.php?date=2023-06-01&report=drug](http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2023-06-01&report=drug). [2566, 16 มิถุนายน].

<sup>8</sup> พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522. มาตรา 15. .... การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่ง ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามปริมาณ ดังต่อไปนี้ ให้สันนิษฐานว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ใน ครอบครองเพื่อจำหน่าย (2) แอมเฟตามีนหรืออนุพันธ์แอมเฟตามีน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สาม ร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไปหรือมี น้ำหนักสุทธิตั้งแต่หนึ่งจุดห้ากรัมขึ้นไป ....

ประสิทธิภาพเพียงพอในการป้องกันยับยั้งการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้ กล่าวคือ กลไกในการจัดการและการแบ่งแยกกลุ่มผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน เช่น ไม่สามารถแยกผู้ค้ารายย่อยกับผู้ค้ารายใหญ่ออกจากกัน ไม่สามารถแยกผู้เสพออกจากผู้ค้า เป็นต้น<sup>10</sup> จากการมีบทสันนิษฐานว่าหากมีหน่วยบริโภคเกินกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด (หน่วยการใช้) จะถือว่าเป็นการครอบครองเพื่อจำหน่าย อีกทั้งกฎหมายยาเสพติดเดิมไม่มีบทสันนิษฐานว่าเป็นการครอบครองไว้เพื่อเสพ หากไม่สามารถนำสืบได้ว่าเป็นเพียงผู้เสพ โดยส่วนใหญ่จำเลยไม่มีพยานหลักฐานที่เพียงพอมาสนับสนุนข้อกล่าวหาได้ ทำให้อัตราของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการที่กฎหมายไม่เอื้อต่อระบบสาธารณสุขหรือระบบบำบัดที่เป็นแบบสมัครใจ การมีสินบนนำจับที่นำไปสู่การจับกุมมากขึ้น แต่ไม่ได้จับกุมผู้ค้ารายใหญ่ ระบบบำบัดฟื้นฟูและกลับคืนสู่สังคม ผู้ป่วยกลายเป็นอาชญากร กระบวนการบำบัดที่ขาดความต่อเนื่องทำให้ขาดประสิทธิภาพ หรือการมีประวัติอาชญากรทำให้ไม่สามารถไปประกอบอาชีพได้ ฯลฯ

ในปัจจุบันมีการจัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2564 ที่ผ่านมา โดยยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเดิมหลายฉบับ<sup>11</sup> และรวบรวมกฎหมายดังกล่าวอยู่ด้วยกันในฉบับเดียวกันเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งมีหลักการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กล่าวคือ ไม่มีการบัญญัติข้อสันนิษฐานความผิดในการผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด ดังเช่นพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 15 เดิม โดยการลงโทษผู้กระทำความผิดหนักขึ้นจะอาศัยพฤติการณ์การกระทำความผิดตามมาตรา 145<sup>12</sup> วรรคสองและวรรคสาม เช่น การกระทำเพื่อการค้า การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน เป็นต้น ส่วนข้อสันนิษฐานที่บัญญัติขึ้นใหม่จะเป็นข้อสันนิษฐาน

<sup>9</sup> พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522. มาตรา 66. ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาตและมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้ หรือมีน้ำหนักสุทธิไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 15 วรรคสาม ....

<sup>10</sup> คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2564). *สรุปสาระสำคัญจากเสวนาวิชาการหัวข้อ “ประมวลกฎหมายยาเสพติดใหม่: ประชาชนได้อะไร คดียาเสพติดจะลดลงหรือไม่?”*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.law.tu.ac.th/seminar-summary-new-narcotic-drugs-act/>. [2566, 16 มิถุนายน].

<sup>11</sup> พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564. มาตรา 4. เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดทำพระราชบัญญัตินี้ได้ใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิก ....

<sup>12</sup> ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564. มาตรา 145. ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 90 ....

ในทางที่เป็นคุณตามมาตรา 107 วรรคสอง<sup>13</sup> กล่าวคือ หากเป็นการมีไว้ในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ<sup>14</sup> ส่วนการลงโทษผู้กระทำความผิดหนักขึ้นให้คำนึงจากพฤติการณ์ การกระทำความผิด และยังคงเลิกบทบัญญัติที่ให้ผู้กระทำความผิดรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยปริมาณสารบริสุทธิ์ จำนวนหน่วยการใช้ หรือน้ำหนักสุทธิดังเช่นพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 เดิม แต่ให้พิจารณาโดยอาศัยพฤติการณ์ในการกระทำความผิดตามลักษณะที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 145 วรรคสองหรือวรรคสาม เป็นการเปลี่ยนแนวคิดในการลงโทษผู้กระทำความผิดหนักหรือเบาโดยพิจารณาจากบทบาทพฤติการณ์ และความร้ายแรงเป็นลำดับ

อย่างไรก็ตาม แม้จะได้มีการจัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ยกเลิกบทสันนิษฐานความผิด ยกเลิกปริมาณสารบริสุทธิ์ จำนวนหน่วยการใช้หรือน้ำหนักสุทธิ แต่อาศัยพฤติการณ์การกระทำในการกำหนดโทษไว้ก็ตาม แต่หากพิจารณาบทบัญญัติในลักษณะ 1 บทบัญญัติทั่วไป มาตรา 1 บทนิยาม และลักษณะ 4 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มาตรา 145 ผู้ศึกษาเห็นว่า บทบัญญัติมาตราดังกล่าวข้างต้นมีปัญหาการบังคับใช้ ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับ นิยามความหมาย พฤติการณ์การกระทำความผิดอันทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น คำว่า “การกระทำเพื่อการค้า” ในประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 วรรคสอง (1) เนื่องจากในมาตรา 1 มิได้กำหนดบทนิยามคำดังกล่าว ส่วนการกระทำเพื่อจำหน่ายตามกฎหมายยาเสพติดที่ใช้อยู่เดิมก็มีใช่เป็นการกระทำเพื่อการค้าตามกฎหมายใหม่ในทุกกรณี อีกทั้ง การกระทำใดจะเป็นการกระทำเพื่อการค้านั้น ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาไว้ แต่ก็ยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะนำมาปรับใช้กับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาว่า การกระทำเพื่อการค้ากับการกระทำเพื่อหากำไร มีความหมายแตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่า มาตรา 145 วรรคสอง (1) แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มีความเคลือบคลุมในเรื่องของบทนิยามความชัดเจนว่าการกระทำใดถือเป็นการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง โดยเฉพาะการครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1

<sup>13</sup> ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564. มาตรา 107 วรรคสอง. การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ... ในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ

<sup>14</sup> สำนักงานศาลยุติธรรม. (2564). *ข้อพิจารณาพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ประมวลกฎหมายยาเสพติดและพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://jla.coj.go.th>. [2566, 16 มิถุนายน].

อันเป็นการกระทำเพื่อการค้า อันส่งผลถึงการลงโทษผู้กระทำความผิดในฐานที่ต้องรับโทษหนักขึ้น ดังนั้น การให้ศาลใช้ดุลพินิจในการวางแนวทางการใช้การตีความกฎหมายต่อไปนั้น เป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือผู้พิพากษา ล้วนเกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยของผู้กระทำความผิดตั้งแต่ในชั้นของการจัดทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือดุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสำนวนสั่งฟ้องคดี รวมถึงการพิจารณาคดีและมีคำพิพากษาของศาล โดยเฉพาะในส่วนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาคำฟ้องและคำให้การ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดฐานความผิด เหตุการณ์ หรือผลกรรม เป็นการทำให้เกิดปัญหาในมาตรฐานการตัดสินคดี

2) ปัญหาการไม่แบ่งระดับปริมาณยาเสพติด สำหรับประเทศไทยในการบัญญัติ และการบังคับใช้กฎหมายยังคงลงโทษผู้กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน กรณีการเสพยาเสพติดพร้อมกับการมียาเสพติดไว้ในครอบครองนั้นควรกำหนดปริมาณยาเสพติดให้เกิดความชัดเจนว่าปริมาณเท่าใดเป็นการครอบครองไว้เพื่อเสพ เพื่อความชัดเจนในแง่ของการกำหนดโทษและการใช้มาตรการบำบัดฟื้นฟู แม้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 107 วรรคสอง ได้บัญญัติเพิ่มเติมในส่วนข้อสันนิษฐานของการครอบครองเพื่อเสพไว้ แต่ก็มีได้กำหนดค่านियามและพฤติการณ์ของการมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพ รวมถึง คำว่า “ปริมาณเล็กน้อย” นั้นควรเท่าใด ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎกระทรวงในการกำหนดปริมาณดังกล่าวไว้เช่นกัน และเมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 ไม่ปรากฏว่าการพิจารณากระวางโทษกำหนดให้ยึดโยงกับขนาดหรือปริมาณยาเสพติดแต่อย่างใด คงกำหนดกระวางโทษให้หนักขึ้นโดยยึดจากความร้ายแรงของความผิดที่ก่อขึ้นต่อสังคมเท่านั้น อันส่งผลให้การลงโทษไม่ได้สัดส่วนและไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิด เนื่องจากจำนวนยาเสพติดของกลางมีจำนวนมาก ก็สามารถเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นพฤติการณ์แห่งคดีได้

3) ปัญหาการกำหนดโทษให้ได้สัดส่วน ซึ่งอิงจากส่วนของพฤติการณ์การกระทำความผิดเท่านั้น แต่ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษ หรือการนำข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อมของจำเลยมาพิจารณาประกอบการลงโทษ รวมถึงคดีที่จำเลยรับสารภาพ ศาลจะลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ซึ่งการลดโทษเป็นเรื่องดุลพินิจของศาลไม่ใช่บทบังคับ อีกทั้งในปัจจุบันความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหากจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลจะพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่ต้องสืบพยานก็ได้ เนื่องจากอัตราโทษสูงสุดตามมาตรา 145 วรรคสาม บัญญัติอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต ซึ่งอัตราโทษขั้นต่ำไม่เข้าหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติวิธี

พิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มาตรา 13<sup>15</sup> ที่ศาลจะต้องสืบพยานโจทก์ประกอบคำรับสารภาพ ทำให้ศาลสามารถมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามข้อเท็จจริงในฟ้องแล้วกำหนดโทษแก่จำเลย ได้ทันที รวมถึงไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ศาลให้เหตุผลของการกำหนดโทษไว้ในคำพิพากษา แต่ได้ลงโทษโดยอาศัยเพียงยึดคุกเท่านั้น

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเห็นถึงความสำคัญและจำเป็นในการศึกษา ถึงปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 ในลักษณะความผิด และบทกำหนดโทษของยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา ผลกระทบ ความไม่เหมาะสมที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พฤติการณ์และบทบาหน้าที่โดยไม่กำหนดปริมาณ ยาเสพติดมากำหนดความผิดและบทลงโทษในความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติด และเพื่อกงไว้ ซึ่งความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงเป็นที่มาของวิจัยฉบับนี้

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 รวมถึงสภาพปัญหา ช่องว่างของกฎหมาย หรือข้อจำกัดกฎหมายจากการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในการนำพฤติการณ์ และบทบาหน้าที่มากำหนดโทษในคดียาเสพติด
2. เพื่อศึกษาถึงการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 ของประเทศไทย และกฎหมายยาเสพติดของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145
4. เพื่อศึกษาเสนอแนวทางปรับปรุงการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145

## 1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ลักษณะ 4 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ มาตรา 145 ซึ่งกำหนดระวางโทษให้แยกเด็ดขาดจากปริมาณของยาเสพติด โดยมิได้พิจารณาจาก

<sup>15</sup> พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550. มาตรา 13. ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่ ....

ปริมาณยาเสพติดว่าจะมีปริมาณมากหรือน้อย แต่โดยบัญญัติพฤติการณ์การกระทำความผิดหรือบทบาทหน้าที่ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักการลงโทษให้ได้สัดส่วน เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจการวางแนวทางการใช้การตีความกฎหมาย การที่กฎหมายให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจตัดสินคดีอาจก่อให้เกิดปัญหาในมาตรฐานการตัดสินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการกำหนดฐานความผิดในฐานที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นด้วยการปรับเข้ากับข้อเท็จจริงในคดีเท่านั้น อันถือเป็นข้อที่กระทบต่อความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากปัญหาความเคลือบคลุมดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องในการกำหนดข้อหาฐานความผิดและอัตราโทษที่เป็นปลายทางให้ผู้กระทำความผิดต้องชำระแก่คดี

#### 1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 โดยศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี สาเหตุปัญหา ช่องว่าง ข้อจำกัดของกฎหมาย การตีความและการใช้ดุลพินิจการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการจัดทำสำนวนการสอบสวนและการสั่งฟ้อง รวมถึงการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการกำหนดบทลงโทษของศาลในคดียาเสพติด ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทย กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการกำหนดโทษคดียาเสพติด ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้โดยเน้นที่การพิจารณาและพิพากษาคดียาเสพติดของศาล เพื่อนำแนวคิดและหลักเกณฑ์ที่ได้จากการศึกษามาปรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายยาเสพติด ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจและการตีความของเจ้าหน้าที่ของรัฐและแนวทางการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดบรรทัดฐานการอำนวยความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

#### 1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศจากเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือ เอกสาร ตำรา บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ข้อหารือ คำพิพากษากฎีกา คำวินิจฉัย งานวิชาการต่าง ๆ รวมตลอดถึงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับการตีความกำหนดความผิด การใช้ดุลพินิจ

ในการลงโทษ สำหรับการศึกษาก็จะใช้วิธีวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในคดียาเสพติดสำหรับประเทศไทย

## 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 รวมถึงสภาพปัญหา ช่องว่างของกฎหมาย หรือข้อจำกัดกฎหมายจากการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในการนำพฤติการณ์และบทบาทหน้าที่มากำหนดโทษในคดียาเสพติด

2. ทราบการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145 ของประเทศไทย และกฎหมายยาเสพติดของต่างประเทศ

3. ทราบถึงปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145

4. ทราบแนวทางในการปรับปรุงการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 145